

YARATICILIK VE ŐİR

Dr. Mualla MURAT¹
Rabia ÇATAKLI²

ÖZET

Hızlı bir şekilde gelişen ve değişen dünya içinde, bireyler söz sahibi olmak için diğer insanlardan daha farklı fikirlere, hayal dünyasına ve yaratıcılığa sahip olması gerekir. Ancak her insanda doğuştan var olan bu yaratıcılık özelliği ne yazık ki aile, eğitim sistemi ve çevrenin yanlış tutumlarıyla köreltilmektedir. Ailelerin baskıcı tutumu ve yaşam tarzı, eğitimde ezberci metin öğretimi, körelmenin sebeplerindedir. Oysaki eğitimde metinler arası okuma ve öğrenmenin yaratıcılıkta önemli sıçramalara imkân verdiği görülür. Bu makalede ise Torrence'nin yaratıcılık ve hayal gücüyle ilgili kuramının basamaklarını karşılayan şiir örnekleri verilmiştir. Bunun sonucunda yazımsal metinlerden olan şiirin, çağrışım ve söyleyiş estetiğinin oluşmasından dolayı şiirin her insanda farklı düşünce ve hayal dünyasının kapısını araladığı, yeni yaratıcıların oluşmasına olanak verdiği görülmüştür. Mutlu ve sağlıklı yaşamı hedefleyen insanın her şeyden önce kendisini ve kendisi ile birlikte içinde yaşadığı dünyayı iyi tanıması gerekir, bu tanımlar insana acı tatlı pek çok duygu ve düşünceleri yaşatır. İnsanı olgunlaştıracak bu hayat tecrübeleri en estetik biçimde sanata yansır. Sanatın her bir dalı estetik ve felsefi düşünce yansıtır. Özellikle şiir, şairinin duygu ve düşüncelerini yansıttığı kadar, okuyucusunun da duygu ve düşüncelerine de tercüman olur. Sanatın bütün dallarında olduğu gibi şiirde insanlığın evrensel dilini oluşturur. Eğitim fakültelerinde, özellikle Türkçe öğretmenliği bölümünde şiir, sadece temalar içinde bir metin olarak değil çok yönlü ele alınmalıdır. Duygu ve düşünceleri estetik ve felsefi yönüyle, hayal gücüne bağlı olağanüstü ifadesi ile bireysel gelişim için çok önemli olan şiir eğitimin önemli bir materyalidir.

Anahtar sözcükler: yaratıcılık, hayal gücü, şiir, eğitim, sanat.

CREATIVITY AND POEM

ABSTRACT

An individual needs to have different ideas, imagination and creativity in order to have a say in a rapidly developing and changing world. Creativity that exist in every human being, unfortunately has been dulled by the wrong attitudes of families, education and society. The reason of atrophy is repressive attitudes and lifestyles of families, and teaching through memorization in education. On the other hand, in education it is seen that reading between texts and learning causes important jumps in creativity. In this article, the examples of poetry that met Torrence's theories of creativity and imagination are given. As a result, it has been seen that connotation and aesthetic of literary texts make it possible for poetry to allow the creation of new insights which are the doors of different thoughts and imagination for every human being. The individual who aims to live a happy and healthy life should know both himself and the world around him, and familiarization with the world experience causes bitter sweet memories. These life experiences that make people grow up reflect in art in the most aesthetic way. Every branch of art represents aesthetic and philosophical thoughts. Poetry, in particular, not only shows the poet's ideas and feelings, but also reflects the reader's attitudes. Similar to the other branches of art, poetry also represents the universal language of mankind. Poetry should not only be addressed as a literary text in certain themes, but also analysed from different perspectives in Education Faculties, particularly in Turkish Language Education Departments. Poetry which expresses thoughts and feelings with aesthetic and philosophical aspects is very important for personal development and imagination, and also a valuable tool in education.

Keywords: creativity, imagination, poetry, education, art

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Mualla MURAT, İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği, muallamurat@yahoo.com

² Rabia Çatakli, İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği, cataklibia53@gmail.com

1. GİRİŞ

Bilgilerin teknoloji hızıyla orantılı olarak yenilediği günümüzde en çok ele alınan konulardan birisi de yaratıcılıktır. Bütün bilim dallarında yerini almış olan yaratıcılık eğitim bilimleri açısından da çok önemlidir. Bu alanda farklı terimler kullanılsa da yaygın olan ifadeyle yaratıcılık sıradanlığın dışında, alışılmamıştan farklı anlamları taşır.

Uzmanlarca yapılan tanımlarda da yaratıcılıkla ilgili şu ifadeler kullanılmıştır: Görmek, yaratmanın başlangıcıdır. Buluşun, yeniliğin söz konusu olduğu yaratıcılıkta, zihnin tüm yetileri, düşünme süreçleri, imgelem, duygular etkileşim halindedir. Yaratıcılık tüm zihinsel yetileri geliştirmede rol oynar (Temizyürek & Bulut, 2016: 151). Yani var olandan farklı olanı bulmak, bir sorunda alışılmamışın dışında bir çözüm bulabilmek, ortaya yeni, özgün bir ürün koyabilmek yaratıcılıktır.

Ellis Paul Torrance yaratıcılığı, boşlukları rahatsız edici ya da eksik öğeleri sezip, bunlar hakkında düşünme ve varsayımlar kurmak, bunları sınamak, sonuçları karşılaştırmak ve bu varsayımları değiştirip yeniden sınamak olarak tanımlarken, Bartlett, ana yoldan ayrılma, deneye açık olma, kalıplardan kurtulma, Wallach ve Kogan ise çok sayıda çağrışım üretebilme ve bu üretimde özgür olabilme, ancak bunu yaparken de özden ayrılmama ve sapmama, Taylor, yeni ve geçerli fikirlerin yaratılmasıyla sonuçlanan fikirler süreci, Guilford da yaratıcı düşünce, alışılmamış düşünce, esneklik, orijinallik ve akıcılıktır, şeklinde tanımlamışlardır (Ömeroğlu & Turla, 2001: 7).

Günümüzde üzerinde çok durulan yaratıcılık konusu üzerine Ludving, Slohvoer gibi uzmanlardan önce Freud, Rank ve Jung bu alanın temellerini atmıştır.

Eğitimde bu birikimi sağlayacak olan kendinden önceki yapılmış farklılıkları, yaratıcılıkları, biliş ve duyuş düzeyinde geliştiren metinlerdir. Bu metinler bireyde yeni yaratıcılıklara kanal açar. Metinler; okuma, yazma, konuşma, dinleme becerileri yönünden dilin gelişmesi sonucunda evrensel ufkun gelişmesini sağlar.

Okuma, insan bilişiyle ilgili bireysel bir eylemdir. Bu nedenle, okuma sırasında bireyin yaşadıkları hakkında edinilen bilgiler, bilişle ilgili pek çok soruya yanıt oluşturabilmekte ve ruhbilim, eğitimbilim, dilbilim ve yaratıcı zekâ çalışmalarına doğrudan katkı sağlamaktadır (Uzun, 2009: 151).

Yukarıdaki tanımlara dikkat edildiğinde tarih boyunca verilmiş her türlü eserin ne kadar önemli olduğunu görürüz. Türk edebiyatının kurgulanmış ve doğaçlama eserlerinde; edebi sanatlar, metaforlar, semboller, simgeler ve göstergeler anlam bilim yönünden incelendiğinde sıradanlığın dışında yaratıcı ifadeler görürüz.

2.YÖNTEM

Bu çalışmada Torrance'ın yaratıcılık kuramındaki başlıkların edebi metinlerle değerlendirilerek eğitimdeki önemi tespit edilmek üzere, betimleme, yordama metodu kullanılmıştır. Eleştirel nitel bir çalışmadır.

Hayal gücünün, yaratıcılığa olan yatkınlığının önemli örneklerinden biri de atasözleri ve deyimlerimiz teşkil etmektedir. Birçok atasözü ve deyim örneğinde görebileceğimiz gibi

bu sözlerin ortaya çıkması ve kalıplaşması göstergeleri ustaca kullanan Türk sanatkârlarınca ortaya konulmuştur. Bu sanatkârlar gözlem yoluyla tespit ettikleri tecrübeleri, gelişmiş bir dilin tezahürüyle geçmişten geleceğe köprü kurmuştur.

“Pabucunu dama atmak” deyiminin hikâyesini örnek vermek bu anlamda çok yerinde olacaktır; Osmanlılar devrinde esnaf teşkilatı, Ahilik geleneğinin uzantısı olarak belli bir nizam içerisinde ve fevkalade sağlıklı işlenmiştir. Her esnaf teşekkülünün bir kethüdası bulunur ve kethüda o meslek dalının inceliklerini, kanunlarını, yönetim biçimini iyi bilir, esnafın çalışma düzeni ve dürüstlüğü denetlemiştir. Esnaf ile kethüda arasında yiğitbaşı denilen, bilirkişi konumunda bir esnaf temsilcisi bulunur, sanatında hile yapanlar olursa, yiğitbaşı tarafından tespit edilerek kethüdaya bildirilir ve gerekli cezai işlemler başlatılmıştır. Takdir edilir ki ayakkabı imalatı, bu tür şikayetlere açık bir meslektir. Kısa sürede eskijen ayakkabının kullanım hatası mı, yoksa üretim hatası mı olduğu sık sık tartışma ve şikayet konusu edilmeye başlandığı devirlerde, çürük çarık yapılan, çabuk sökülen yahut delinen ayakkabılar dolayısıyla kethüda, sık sık çarıkçılar yiğitbaşısını çağırıp tahkikat yaptırır olmuş. Eğer bir imalat hilesi söz konusu ise ilgili usta çağırılır, esnafın ileri gelenleri, yiğitbaşı ve diğer meslek temsilcileri huzurunda kethüda tarafından takdir edilir, aldığı ücretin müşteriye iadesi sağlanır, dava konusu olan ayakkabı da kullanılmamak için dama atılmıştır (Pala, 2004: 169-170).

Bu olaydan sonra damında pabuç olan esnaftan kimse alışveriş yapmamaya başlamış. Meğer “pabucunu dama atmak” deyimini, “birinin işine son vermek” anlamıyla bu olaydan çıkmış. Dönemin ahilik teşkilatının bulduğu bu yöntem halkın yaratıcı zihniyetiyle birlikte gelişerek dilimize yeni bir deyim kazandırmıştır.

Günümüzde ise bu tip olaylarda dükkânlar mühürlenip kapatılmaktadır. Sosyal çevrenin de yaratıcılık üzerindeki etkisi bu açıdan yadsınamaz. “Zıvanadan çıkmak, püf noktası, kaş yapayım derken göz çıkarmak, küpünü doldurmak, gözden sürmeyi çekmek, iki dirhem bir çekirdek, cemaziyülevvelini bilmek, ateş pahası...” gibi deyimlerin hepsi yaşanmış ilginç olayların hikâyelerinin özetidir. Bu vakaların neticesinde bir deyim oluşturmak toplumun yaratıcılığını göstermektedir. Yaratıcılık üzerine yapılan araştırmalarda yaratıcılığın sosyo kültürel ve ekonomik boyutları, zeka ile ilişkisi, dil ve düşünce becerileri ile ilişkisi ve buna benzer diğer faktörlerle ilişkileri araştırılmış ve araştırılmaya devam etmektedir. Diğer ilişkilerin etkileri kadar dil becerilerinin etkisi de önemsenmelidir. Bunun tespiti için dil ürünü olan edebi metinlerin incelenmesi gerekir.

Edebiyatçılar yetenek ve bilgileriyle eser verirler. Verdikleri eser onların yaratıcılıkları sonunda ortaya çıkar. Abdürrahim Karakoç'un Mihriban şiirinde "Lambada titreyen alev üşüyor" ; Necip Fazıl'ın Sakarya Türküsü şiirinde "Akrebin kiskacında yağurmuş bizi kader"; Yahya Kemal'in Sessiz gemi şiirinde "Artık demir almak günü gelmişse zamandan"; Cahit Sıtkı Tarancı'nın Otuz Beş Yaş şiirinde "Bir namazlık saltanatın olacak, taht misali o musalla taşında" gibi birçok örnekler sunacağımız beyit ve dizeler yaratıcılığın göstergesidir.

Kısacası yazarın hayal gücünü ifade ettiği edebi metinlerin her biri yaratıcılık örneğidir. Temel olarak bu alt yapıya sahip olması bireyde yaratıcılığın kullanılmasını ve ilerlemesini sağlar. “İnsanlara bir şeyin nasıl yapılması gerektiğini söylemeyin. Yapılmasını istediğiniz şeyin ne olduğunu söyleyin ve yaratıcılıkları ile sizi nasıl hayran bırakacaklarını görün.” diyen General George S. Patton, yaratıcılığın önemini çok güzel bir şekilde açıklamıştır. Eğitim sistemimizde öğrenciler ne yazık ki çoğu zaman yaratıcılıklarını

kullanamamakta ve birçok bilgiyi ezber yoluyla kavramaktadırlar. Oysaki öğretmenin görevi öğrenciye bir şeyler ezberletmek değil; öğrencinin yaratıcı ve eleştirel bir bakış açısı kazanarak yorum yapmasını sağlamaktır.

Yaratıcılık olaylar, nesnelere, fikirler karşısında özgünlüğü ortaya koyacak, bilindiği aşacak, bilinmezdeki çeşitliliği, işlevselliği sağlayacak özellikler taşır. Metinlerde karşısına çıkan herhangi bir fikri, herhangi bir olayı, herhangi bir nesneyi insanların kendisinden önce nasıl gördüğü, nasıl yorumladığı, nasıl yaşadığı, nasıl ele aldığı konusundaki farklılıklar öğrenci için de kendisine yeni yorumlar, yeni bakış açıları sağlayacaktır.

Yaratıcılık algısal, duygusal ve kültürel bir bütünlük içerisinde ele alınmalıdır. Yaratıcılıkta eş ve zıt anlamları birlikte düşünme vardır. Verileri akıllıca düzenleme, esnek yaklaşımlarla problemi çözme ve ortaya özgün bir ürün koyma, aynı zamanda ifadelerde akıcılık yaratıcılığın doğasında bulunmaktadır (Öztürk, 2001: 158).

Kalıplaşmış bilgiler ve bazı geleneksel tutumlar statükocu bir yaşam oluşturarak yeniliklere fırsat vermez. Mc Clelland az gelişmiş ülkelerde ekonomi üzerine yaptığı araştırmalarda, alışkanlıkların ve monoton yaşamın yenilikçiliğe ve gelişmeye engel olduğunu söyler.

Güney ve Çetin (2003: 193) ise, “Gerçekten oldukça karmaşık bir varlık olan insanın doğuştan sahip olduğu zekâ ve yetenek gibi bir takım bireysel farklılıklar, onların farklı kişilik özelliklerine sahip olmasına ve dış dünyayı farklı boyutlarda algılamasına yol açmaktadır. Ancak kişinin iktisadi ve sosyal kişiliğinin oluşumunda bireysel özellikler kadar, hatta ondan daha fazla, içinde bulunduğu ortam etkili olmaktadır.” görüşlerini girişimcilik için ifade ederken, aynı bakış açısı yaratıcılık için de geçerlidir.

Aynı makalede Kongar’ın görüşünü şöyle aktarırlar: Ataerkil aile yapısının görüldüğü tarımla uğraşan kırsal kesimlerde ailenin etkisi, anne-babanın sıkı denetimi ve itaatın belirginleştiği bir ortamda gerçekleşir. Öyle ki bu ailelerde aile üyelerinin meslekleri ve statüleri de aile de tespit edilmektedir. Bu tür yapıdaki ailelerde yaratıcı, hayal gücü yüksek, üretken, düşünce üzerine düşünen, sorgulayan bireylerin yetişmesi zordur.

Bu durumda bireyin öznel dünyasındaki duygu ve düşüncelerini karşılayacak, onları isimlendirecek ve onlara yeniden şekil verecek edebi metinlere ihtiyaç duyulur. Yaşamında bulamadığı özgürlüğü, dağarcığındaki edebi metinlerle yaşayıp yaşamına aktarabilir. İnsanın yaratması, var olanın yeni adaptasyon ve kombinasyonlarını üretmesi veya değiştirmesi ile olur. İnsanlar bir şey karşısında heyecanlandığında, merak duyduğunda kendiliğinden ortaya çıkar. Bunlar öğrenilmiş davranışlar değildir. Öğrenilmiş davranışları daha az olduğu için çocuklarda yaratıcılığı gözlemlemek daha kolaydır (Özerbaş, 2011: 679).

2. HAYAL GÜCÜ, YARATICILIK VE METİN

Edebi metinlerin her biri aynı zamanda bir eğitim aracıdır. Günümüzde, edebiyattan halk bilimine, dilbilimden medya araştırmalarına varıncaya kadar birçok farklı disiplinin inceleme konusu ve yöntemi olan metinler arasılık, disiplinler arası bir kavramdır (Çekici & Kara, 2017: 413). Metinler arasılık bir metinle bir metnin yahut da bir metinle bir mimari eserin, bir bilgiyle bir fikrin veya buna benzer ortak bağ kurulabilecek iki farklı unsurun ilişkilendirilmesidir. Metinler arasılık (intertextuality) yeni bir kavram olarak gözükse de kuramsal temelleri eskilere dayanmaktadır (Köksal & Ünal, 2008: 155).

Aslında metinler arasılık üzerine kuramsal çalışmalar yapılmadan önce de oluşturulan yazılı ve sözlü metinler arasında bağlantılar olduğu kesindir. Divan edebiyatı geleneğine özgü nazire yazımı, mazmun kullanımı veya ortak temaların kullanımı kuramsal çalışmalar öncesindeki metinler arasılığa örnek verilebilir (Yiğit, 2010: 4). Eski Türk Edebiyatında ortaya konan eserlerde de görüldüğü gibi yazarlar eserlerinde farklı hayal gücü ve kavramlardan faydalansa da bazı noktalarda başka yazarların eserleriyle kendi eseri arasında bağlantılar kurmuştur. Anlıyoruz ki her dönemde metinsel arasılığa yer verilmiş ve yazarların eserlerini oluşturmada ilham kaynağı olmuştur.

Metinler aracılığı ile öğrenme metin öğrenmedeki ezberden öte yaratıcılığa da temel olan bir öğrenme şeklidir. Çünkü bilginin yapılandırılması söz konusudur. Metin aracılığı ile öğrenme aşamasındaki çalışmalarda ağırlıklı olarak bilgiyi zihinde yapılandırma ile öğrencilerde temel, zihinsel ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirme amaçlanmaktadır. Bu nedenle metin aracılığıyla öğrenme aşamasında yapılacak çalışmalarda öğretmenler, öğrencilere bilgiyi hazır vermeleri yerine bilgiyi daha çok kendilerinin yapılandırmalarına yardım etmelidirler (Güneş, 2009: 19).

Hayal gücünü geliştirmek, eğitimdeki etkinliklerin doğru kullanılmasına bağlıdır. Örneğin bir konuyu resimle ifade etmek, bir hikâyeyi yarıda keserek öğrencinin tamamlamasını istemek, bir temayı duygu ve düşüncelerini ifade edecekleri bir şiirle yazdırmak, yaratıcılığı ve hayal gücünü kullanmayı sağlar.

Metinler sayesinde öğrenciler bir olay ya da düşüncenin düzenli bir şekilde ifadesini görürler. Birçok farklı yazarın birbirinden farklı konularda oluşturduğu metinsel örgüyü okuyarak ya da dinleyerek anlamaya çalışırlar (Tok & Tüzel, 2013: 90). Günlük hayatta gördüğümüz, duyduğumuz, izlediğimiz her şey aslında bizde yeni çağrışımlar uyandırır. Bu da yaratıcılığın günlük yaşantımızla iç içe olduğu ve her an ortaya çıkabileceği gerçeğini gösterir.

Eğitimde ise ders kitabında yer alan hayvan sevgisi temalı bir metni okuduktan sonra, hayvan sevgisiyle ilgili diğer okuduğu bütün temaların tamamından bir örüntü oluşturur, neticesinde hayvan haklarını, hayvan hijyenini, hayvan sevgisiyle ilgili dini ve kültürel inançları, hayvanın biyolojik özelliklerini, toplumdaki hayvanla ilgili tutum ve davranışları ve daha pek çok konuyu yapılandırarak “hayvan” bilincine ulaşır. Öğretmenin öğrencilerinden gördüğü, okuduğu, duyduğu ve yaşadığı anıları konuyla bağlantı olarak aktarmasını istemesi aslında metinler arası ilişkisinin öğrenciler tarafından uygulanış şeklidir.

Metin öğretimi ise sadece bilgiye dayalıdır, bilgiden öte bir faydası yoktur. Epistemoloji felsefesi ise bilginin kullanılmasından yanadır.

Yaratıcılığın gelişmesi aslında, okunan metinlerin birbiriyle olan ilişkilerinin sorgulanması ve anlamlandırılması ile doğru orantılıdır. Yaratıcılık ve hayal gücü de durağan değil, her daim gelişen, şekil değiştiren bir yapıya sahiptir.

Metinler arasılıkta okuyucu pasif değil, daima aktif olmalıdır. Düşünceler üzerine düşünmeli ve çağrışımlar ile birlikte yeni fikirler ortaya çıkarmalıdır. Yaratıcılık; aktif bir düşünmeyle, çağrışımların fırsatıyla yeni boyutlara, yeni fikirlere ulaşmada metinler arası okumadaki ilkelere benzer.

Her okurun duygu, düşünce dünyası, hayal gücü ve geçmişten gelen bilgi birikimleri farklı olacağı için okuduğu metinden çıkaracağı anlamlar, başka okurlarınkiyle aynı olamaz. ‘Coğrafyan senin kaderindir’ sözlerinin mimarı İbn-i Haldun’un da dediği gibi her insanın ön bilgi ve deneyimleri, sosyokültürel yaşamı, gelenek ve görenekleri birbirine benzemediğinden, yaratıcılıkları ve düşünceleri de farklı olacaktır.

Metinler arası okumak ve anlam kurmak metinler arası düşünme ve alternatif bakış açıları geliştirmeye yol açacaktır (Akyol, 2003: 51). Metinler arası okuyup öğrenme görüldüğü üzere anlamlandırmayla doğru uzantıdadır. Anlamlandırma sonucunda bilgiler arası geçişler meydana gelir böylece bu bilgi birikimiyle yeni bakış açıları, fikirler ve yaratıcılık oluşmaktadır. Anlamlandırma, zihni harekete geçirmek ve yetenek kazandırmakla geliştirilebilir (Göçer, 2007: 19). Kültür, deneyim, bilgi, çıkarım yapma, gözlem ve hayal gücü gibi özellikler arttıkça olayları, durumları anlamlandırmak bir o kadar kolaylaşacaktır.

Metinle öğrenme bireye hayal gücünü kullanmasına olanak sağlar ve böylece yaratıcının zeminini oluşturur. Eğitimde metinle öğrenmeye ağırlık verilmelidir. Aşağıda vereceğimiz örnekler metinle öğrenme ve Torrance’nin yaratıcılık kuramındaki basamakları açıklayıcı şekilde tespit edilmiştir.

4.YARATICI EĞİTİMİN İLKELERİ

Türk edebiyatı şiir türünde oldukça zengin bir servete sahiptir. Gerek divan edebiyatı gerek yeni Türk edebiyatı ve gerekse halk edebiyatı içindeki şiirler; tema, sanat, üslup, ölçü ve pek çok açıdan incelenmiştir. Bunların dışında çocuk edebiyatında yer alan çocuk şiirleri de diğer türler kadar zengindir. Şiir kendi içinde incelendiği kadar diğer disiplinlerle de incelenecek ve çalışılacak bir türdür. Eğitimin çeşitli konularında kullanılacak kadar çok yönlü olan şiir maalesef eğitim açısından çok az ele alınmıştır. Eğitimde ki önemli konuların bazıları sadece teorik olarak gösterilir, örnek ve uygulamalarda yetersizlik görülür. Örneğin; üst biliş, hayal gücü, yaratıcılık gibi konuların algılanması ve anlaşılması için Türk şiirinden örneklerle açıklamalar ve uygulamalar yapılabilir. Şiir ve özellikle öğrencinin dilinden yazılmış şiirlerle yapılan açıklamalar ve uygulamalar bireyin daha kolay öğrenmesini ve milli bir kültür edinmesini sağlar.

Bu basamaklar şunlardır: Yaratıcı düşüncenin önemi, Yaratıcı Düşüncenin Tezahürü, Sınıfta Yaratıcı İklim Oluşturma, Basmakalıp Çalışmalardan Kaçınma, Nesnelere, Düşüncelere Özendirme, Yaratıcı Süreç Konusunda Bilgi Verme, Düşünceleri Geçerlilik Sınamasında Geçirme, Yeni Görüşleri Hoşgörü İle Karşılama, Şaheserlere Karşı Oluşan Aşırı Saygı Ve Korkuyu Giderme, Öğrencinin Kendi İsteğiyle Başlattığı Çalışmaları Destekleme.

Aşağıdaki şiir örneklerine dikkat edildiği zaman yaratıcı düşüncede olması gereken başlıkların her birine karşılık gelmektedir. Böylesi şiirlerle çocuk donatıldığı zaman özgür ve özgün düşünce biçimi gelişecek yaratıcılığa temel atılacaktır.

4.1.Dalgacı Mahmut

“İşim gücüm budur benim,
Gökyüzünü boyarım her sabah,
Hepiniz uykudayken.
Uyanır bakarsınız ki mavi.
Deniz yırtılır kimi zaman,
Bilmezsiniz kim diker;

Ben dikerim.”

Orhan Veli KANIK

4.2. Dedemin Tespihi

“Dedem tespihini duvara asar
Güneş de vurdu muydu üstüne
Renk renk ışıklar yanar.
Söner yanar, söner yanar...
Dedemin tespihinin içinde
Akıl almaz şeyler var.”

Ayla ÇINAROĞLU

4.3. Mavi yeleli akbaba

“Ak: Lunaparkların kiraz akvaryumu
Baba: Sesi ekmek kokulu gül peteği
Akbaba: Bir kuş. Kuşların babası
Duyar duymaz bu sözcükleri
Mavi yeleli akbaba
Benim babası diye bütün kuşların
Övünmeye başlıyor sınıfta.

Oysa kendi sesiyle yarışan bir kırlangıç
Yüreğimde kuşların sevgisi
Sen düşlerimin mavi benekli atı

Övünmen boşuna gözlerime bak
Bu kurnazlığınla beni değil de
Sınav günü okuldan kaçan
Kuşları kandırırısın ancak.”

Refik DURMUŞ

4.4. Düğmeler

“Düğmeler,
Kopup kopup duruyorlar
Yuvarlanıp kaçıyorlar.
Kim bilir nerelere gizlenip
Yeni bir yaşam kuruyorlar.”

Aytül AKAL

4.5. Çocuk ve Ağaç

“Çocuk, çok sevdi ağacı...
Verirdi ona, her kış
Çiçekleri olaydı!

Ağaç, çok sevdi çocuğu...
Öperdi altın saçlarından
Dudakları olaydı!

Ve ona öptürmek için,
Eğilirdi yerlere kadar;

Yanakları olaydı!

Dökerdi önüne hepsini
Gümüşten, altından, sedeften
Oyuncakları olaydı!

Ve çocuk gittikten sonra,
Böyle kalır mıydı ağaç?
Ne olurdu onun da
Bacakları olaydı,
Ayakları olaydı!”

Arif Nihat ASYA

4.6. Ekmek ve Yıldızlar

“Ekmek dizimde
Yıldızlar uzakta tâ uzakta
Ekmek yiyorum yıldızlara bakarak
Öyle dalmışım ki sormayın
Bazen şaşırp ekmek yerine
Yıldız yiyorum”

Oktay FIRAT

4.7. Yağmur

“Yağ hay mübarek
Şarıl şarıl,
Yıka taşları toprakları
Tarlalar yeşerinceye dek.

Artık geçti hüzün taşımanın modası
Getir bize yeşillik, neşe getir.
Sendedir bütün nafakamız
Bil ki bütün ümidimiz sendedir.

Yıka taşları toprakları
Şarıl şarıl,
Tarlalar buğday bekler senden, çocuklar ekmek.
Dünyanın da yüzü yıkanmak gerek,
Yağ hay mübarek.”

Cahit KÜLEBİ

4.8. Ay Dede-Ay Nene

“Ay dedenin paltosunu
Kim giydirir anne?
Gözlüğünü bastonunu
Kim bulup verir eline,
Yıldızlar mı verir.
Yıldızlar Ay dedenin
Torunları mı anne?

Ay dedenin yemeğini
Kim pişirir anne?

Kim yıkar çamaşırlarını,
Ay nene mi yıkar anne?
Bulutlar su mu döker anne

Ay nenenin evi nerde
Gökte mi oturur yerde mi?
Niye görünmez bize
Ay nene öldü mü yoksa?
Göğe mi gömdüler onu
Yere mi anne?"

Ali YÜCE

4.9. Odamdaki Müze

“Oyuncaklarım,
arabalarım...
Hayvanlarım,
yap bozlarım...
Oyuncak müzesiymiş benim odam
Öyle diyor babam.

Renklerine göre dizdim arabalarımı,
Cinslerine göre sıraladım hayvanlarımı.
Yap boz kutuları üst üste,
Oyuncaklar sepette.

Bir kağıda
“Giriş ücretli” yazdım
Odamın kapısına astım.
Her girenden
Çikolata aldım.

Ben bu müzeye bayıldım!
Siz de gelecekseniz eğer,
Çikolatayı unutmayın!”

Mavisel YENER

5. YAZINSAL METİN- YARATICILIK İLİŞKİSİ

Yazınsal metinler dilin en güzel kullanım örneklerinin sergilendiği metinlerdir. Diğer metin türlerinden farklı olarak daha dolaylı ve örtük bir dilin kullanıldığı, ilk okunuşta çözümlenemeyen özel bir anlam zenginliğine sahip metinlerdir (Aydın ve Tosundağ, 2014: 109). Edebi ürün, çocuğa ne yapması gerektiğini söylemek yerine ne yapması gerektiğini düşündürmelidir. Okuduklarından bir yorum çıkarabilen birey gerçek bilgiye ulaşabilecektir. Şiir dili, çağrışım ve söyleyiş estetiğinin oluşmasında büyük öneme sahiptir (Bahar, 2010: 2). İnsanın duygu yönünün en ağır bastığı edebi ürün şiirlerdir. Şiirde geçen sözcüklerden hareketle okuyucu kendine özgü yaratıcı yorumlar yapabilir. Şiirlerde yaratıcı düşünce ve hayaller söz sanatları ile desteklenmeli, Türkçenin zenginliği öğrenciye sezdirilmelidir.

5.1. Kuşatmada

Kuşatma altında vermem gerekiyor
Ömrümü etkileyecek kararları.
Kuytu bahçelerde değil
Sarsak odalarda yaşıyorum aşkı.

En güzel dizeyi buluyorum derken
Bozuyor düşümü bir klakson sesi
Aklımda hayatım üstüne düşünceler
Ve pantolonumdaki yağ lekesi.

Sırtkan, şırnaşık bir reklam spotu
Ekleniyor sonuna duygulu bir filmin
Sevgi yitiriyor anlamını
Kaypaklaşıyor kin.

Bir çocuk ölüsüyle yan yana
Yaşiyor içimde gülen çocuk.
Katıksız sevinç duymayı
Ve üzülmeyi artık unuttuk.

Gök diye bir şey vardı bir zaman
Sonsuz, engin, mavi
Şimdi sünepe bulutların
Hasta köpekler gibi gezindiği

Ve dalgakıranlarla zincirlenmiş deniz
Gitgide çürüyen bir su olmada artık
Akıtmada zehrini doğaya
İçimizdeki bataklık...

Kuşatma altında vermem gerekiyor
Ömrümü etkileyecek kararları,
Fakat hiçbir şey kurutamayacak
Çorak topraklarda yeşerttiğim aşkı...

Atol BEHRAMOĞLU

Değişen dünyada değişmeyen tek şeyin sevgi olduğunu anlatan bu şiiri anlayabilmek için eleştirel ve yaratıcı düşünceye sahip olmak gerekmektedir. Kuşatma sözcüğünün zihinde uyandırdığı ilk kavram savaş kavramıdır. Fakat şairin asıl kastettiği baskı kavramıdır. Manevi değerlerin önemini yitirmeye başladığı bir zamanda insanca yaşamak zor bir hale gelmiştir. Bu şiirden hareketle toplum ve insan ilişkisi, sanayileşme sorunu gibi konular ve çözümleri üzerinde durarak bireylerin düşünmesini sağlamak; onların yaratıcı fikirlerini harekete geçirmek mümkündür.

“Kuşatma altında vermem gerekiyor
Ömrümü etkileyecek kararları.”

Şair bu sözler ile zihninin karmaşık olduğunu, yaşadığı toplumun baskıcı bir toplum olduğunu dile getirmiştir. Ömrümü etkileyecek karar diyerek baskının ağırlığını bir kat daha vurgulamaktadır.

“Kuytu bahçelerde değil

Sarsak odalarda yaşıyorum aşkı.”

Kuytu bahçelerde aşk yaşamak sözüyle şair eski dönemlere, hatta eski edebiyatlara gönderme yapmaktadır. Eski dönemlerde yaşanan aşklar kıssalara konu olacak, mesnevi yazılacak kadar etkileyicidir. Sanayileşen toplumda yaşanan aşklar da tıpkı hayat gibi basitleşmiştir ve şair bu durumdan rahatsızdır. “Sarsak” sözcüğü ile bu durum vurgulanmıştır.

“En güzel dizeyi buluyorum derken
Bozuyor düşümü bir klakson sesi
Aklımda hayatım üstüne düşünceler
Ve pantolonumdaki yağ lekesi.”

Bu dörtlükte yine sanayileşen toplumun insan hayatına ve duygularına nasıl müdahale ettiği ifade edilmektedir. “klakson sesi” ve “yağ lekesi” terimleri bize modern toplumu hatırlatmaktadır. Bunlar modern toplumun rahatı bozan göstergeleri olarak özenle seçilmiş sözcüklerdir.

“Sırtkan, sırnaşık bir reklam spotu
Ekleniyor sonuna duygulu bir filmin
Sevgi yitiriyor anlamını
Kaypaklaşıyor kin.”

Bu dörtlükte şair artık modern topluma olan nefretini dışa vurmaktadır. “reklam” sözcüğünün sıfatı olarak seçilen “sırtkan ve sırnaşık” tabirleri bu yorumu yapmamıza yardımcı olmaktadır. Toplumsal hayatta meydana gelen değişiklik bireysel hayatı da birebir etkilemektedir. Şair sevgisini gönlünce yaşayamamakta ve bunun suçlusu olarak gördüğü toplumsal şartlara tepkisini belirtmektedir.

“Bir çocuk ölüsüyle yan yana
Yaşiyor içimde gülen çocuk.
Katıksız sevinç duymayı
Ve üzülmeyi artık unuttuk.”

Şairin bir yanı gülmeye çalışsa da bir yanı hep mutsuzdur. Toplumdaki, çevresindeki huzursuzluk ruhuna işlemiş ve bundan kurtulmadan mutlu olmasına imkân yoktur.

“Gök diye bir şey vardı bir zaman
Sonsuz, engin, mavi
Şimdi sünepe bulutların
Hasta köpekler gibi gezindiği”

Gökyüzünü, bir zamanlar mavi renkteki, temiz gökyüzünü şimdi fabrikaların bacalarından çıkan dumanlarla kirlendiğini söylemeye çalışmış ve bu kirli sis bulutlarını da şair, hasta köpeklere benzetmiştir.

“Ve dalgakıranlarla zincirlenmiş deniz
Gitgide çürüyen bir su olmada artık
Akıtmada zehrini doğaya
İçimizdeki bataklık...”

Kuşatma altında vermem gerekiyor

Ömrümü etkileyecek kararları,
Fakat hiçbir şey kurutamayacak
Çorak topraklarda yeşerttiğim aşkı...”

Değişen toplumla birlikte insanlar da değişmiştir. Kirlenen sadece doğa değil, insanların düşünceleri de bu değişime maruz kalmaktadır. Şair her şeye rağmen kendi düşüncelerini dile getirmeye ve bildiği gibi yaşamaya çalışacağını dile getirmektedir.

5.2. Çarık-Mes Konuşması

“Çarık:

Aman kardeş çok üşüdüm
Sen köşede ben dışarda
Senin ile kardeş idim
Sen köşede ben dışarda

Mes:

Elin, yüzün çamur bu ne
Git ahırda kızınısene
Laf istemem uzun çene
Ben köşede sen dışarda

Çarık:

Sen de deri, ben de deri
Görüyon mu kör kaderi
Sen tutmuşsun mevkileri
Sen köşede ben dışarda

Mes:

Neler gördüm tezgahlarda
Hiç gezmedim uzaklarda
Hakkım vardır bu haklara
en köşede, sen dışarda

Çarık:

Güzel güzel halı kilim
Senin kılın benim kılım
Tepeleyip etme zulüm
en köşede ben dışarda

Mes:

Ben kimseye etmem zulüm
Ne çare ki böyle yolum
Halı gene benim halım
Ben köşede sen dışarda

Çarık:

Sen gezersin halılarda
Güzel güzel balolarda
en gezerim çalılarda
Sen köşede ben dışarda

Mes:
Mes çarıktır, çarık mestir
Yürürlerse aynı sestir
Veysel söyler bir nefestir
Gah içerde, gah dışarda”

Aşık VEYSEL

Çarık ve mes; özellikleri birbirinden farklı iki unsur olarak verilmiş ve konuşurulmuştur. Âşık Veysel’in bu şiirini okuyan çocuk zıt unsurlar hakkında yorum yapma yeteneği kazanacaktır. Cansız unsurların konuşurulması ve söylediklerinin manidar olması da ancak yaratıcı düşünce ile tahlil edilebilir.

“Sen de deri, ben de deri
Görüyon mu kör kaderi
Sen tutmuşsun mevkileri
Sen köşede ben dışarıda”

İnsanlar birbirlerinden ne kadar farklı görünseler de aslında hak ve özgürlük açısından eşittirler. Toplumsal hayatta bir takım maddi eşitsizliklerin manevi eşitsizlikleri de beraberinde getirmesi bu dörtlükle eleştirilmiştir. Çarık da mes de deriden yapılmışlardır fakat biri evin içine kadar girer, rahat eder diğeri ise; hep çamurludur ve kapının önünde kalmaktadır.

“Mes çarıktır, çarık mestir
Yürürlerse aynı sestir
Veysel söyler bir nefestir
Gah içerde, gah dışarıda”

Âşık Veysel hemen hemen bütün şiirlerinde dostluk ve kardeşlik mesajına yer vermiştir. Bu dörtlükte de insanların birlik ve beraberlik içinde yaşamaları gerektiğini, aralarındaki maddi ve manevi farklara takılı kalmamaları gerektiğini vurgulamaktadır.

5.3. Kır Uykusu

Ne hoştur kırlarda yazın uyumak!
Bulutlar ufukta beyaz bir yumak,
Ağaçlar bir derin hülyaya varmış,
Saçında yepyeni teller ağarmış.
Baş yorgun, yaslanır yeşil otlara,
Göz dalgın, uzanır ta bulutlara.
Öğleyin bu uyku bir aralıktır,
Saf hava bir kanat gibi ılıktır.
aman gönülde ne varsa diner,
Yüzlere tülümsü bir buğu iner.
Erirken sıcakta yaz kokuları,
Ne hoştur, ne hoştur kır uykuları!

Ahmet Kutsi TECER

Tecer’in bu şiiri imgelerle yüklüdür. Birçok söz sanatından yararlanılarak yazılan bu şiirin hakkıyla anlaşılabilmesi için önce bu sanatların anlaşılması gerekecektir. Bulutların beyaz bir yumağa benzetildiği, ağaçların uykuya dalan bir insanmış gibi anlatılışı, uykunun

bir kuşun kanadı gibi hafif olması hep yaratıcı bir anlayışın sonucudur. Şair, kır uykusu başlığı altında insan zihninde yeni çağrışımlar yaratmayı başarmıştır. Bu şiiri okuyan biri kendini bir tabiat manzarasını seyrediyormuş hissine kapılacaktır. Şairin akıcı üslubu şiirin rahatlatıcı bir anlam kazanmasını sağlamıştır.

5.4. Evreni Sevmek ki...

“Aç mısın kardeşim, gel olanı bölüşelim,
Ama şiirlerimle seni doyuramam ki;
Ta, yıldızlara değin uzansa bile elim,
Daha ötelere, daha... buyuramam ki.

İnsanı insan diye sevmişim, hep severim;
Ve onu tanrılara karşı bile överim.
Ben bütün bir evreni sevmişim; alın terim
Var evrende; öz, üvey diye ayıramam ki.

Güzellikleri alır satarım, gel işim bu.
Güzel tellalıyım ben; alan var mı? neşem bu.
Güzelle yüceltirim insanlığı, işim bu,
Çirkini, kabayı ve hamı kayıramam ki.

İnsan oğulluğunu kulluk diye almışın!
Düşüncenin orakla biçilmesine karşın
Bir geleceğin dulda düşlerine dalmışın;
Bu derin aldanıştan seni uyaramam ki.

Kim zafere erecek? Zafer ne? Bir akşamda
Güneşi bağlamaksa geceye karşı, ya da
Haykırmaksa, gür... varım, bir güldür açan, ama
Kini bir hançer gibi kından sıyıraramam ki.

Hep Tanrı mı gerek, ey tapınağı dünyanın,
Özgürlükler üstünde?.. Bir yüce aramanın
Yıldızsal kulesinden sesleniyorum: kalkın!
Duyuramam ki ama beni, duyuramam ki...”

Ahmet Muhip DIRANAS

Dranas, kardeşlik kavramını işlediği şiirinde soyut kavramlara sıklıkla yer vermiştir. Şiirleri ile aç karnını doydurmayı, elini uzatsa yıldızları yakalamayı, güzellikleri alıp satabilmeyi, düşünceyi orakla biçebilmeyi, kini bir hançer gibi kından sıyırabilmeyi istemektedir. Bu isteklerinin hepsi onun yaratıcı zihniyetinin, hayal gücünün ürünleridir.

“İnsanı insan diye sevmişim, hep severim;
Ve onu tanrılara karşı bile överim.
Ben bütün bir evreni sevmişim; alın terim
Var evrende; öz, üvey diye ayıramam ki.”

Şair, “insanı sev, yaradan dan ötürü” anlayışıyla öz-üvey ayırmadan bütün insanların birbirini sevmeleri gerektiğini ifade etmiştir.

“Güzellikleri alır satarım, gel işim bu.
Güzel tellahıym ben; alan var mı? neşem bu.
Güzelle yüceltirim insanlığı, işim bu,
Çirkini, kabayı ve hamı kayıramam ki.”

Şair, güzelliklerle dolu bir iş yapmak istiyor ama hayatın gerçeklerinden de kaçamayacağını farkındadır. O her şeyi güzel görmeyi, çirkin olanları da güzelleştirmeyi amaçlamaktadır.

“Hep Tanrı mı gerek, ey tapınağı dünyanın,
Özgürlükler üstünde?.. Bir yüce aramanın
Yıldızsal kulesinden sesleniyorum: kalkın!
Duyuramam ki ama beni, duyuramam ki...”

Sesini duyuramamanın üzüntüsünü yaşamakta ve herkesin hayata onun gibi bakmasını arzulamaktadır. Sadece yönetici konumundakilerin veya güçlü insanların sözünün geçerli olmasına tepkisini dile getirerek şiirini bitirmektedir.

5.5. Ateş Vapurunu İcat Edenler

“Ateş vapurunu icat edenler
Yelken açıp yel kadrini ne bilsin
Süleyman'dır kuş dilini söyleyen
Her Süleyman dil kadrini ne bilsin

Hayvanlarda bir kaç çeşit firkalar
Kimi düzden aşar kimi yorgalar
Necasete müştak olan kargalar
Has bahçede gül kadrini ne bilsin

Seyrani Baba'nın beli büküldü
Ağzının içinde dişi söküldü
Davut Nebi sadasından çekildi
Saz çalmayan tel kadrini ne bilsin”

Seyrani

Seyrani, bu şiirinde telmih sanatına başvurarak okuyucunun zihninde değişik düşünceler yaratmaya çalışmaktadır. Önce Süleyman peygambere sonra da Davut peygambere anımsatma yapmaktadır. Ayrıca tarihte de yer bulan “şair- söyleyici-peygamber” ilişkisini okuyucunun yaratıcı düşüncesiyle ortaya çıkarmasını sağlamak istemiştir.

5.6. Altın Kafes İdi Benim Durağım

“Altın kafes idi benim durağım
Dost elinden yaralandı yüreğim
Evvel yakın idim şimdi ırağım
Felek beni nazlı yardan ayırdı

Dostumun yaylası çayır çimendi
Şu şirin dillerden ikrarın verdi
Yeminler eder de ayrılmam derdi
Felek beni nazlı yârdan ayırdı

Kumaş olam arşın arşın yırtılam
Köle olam çarşılarda satılam
Vadem yetmedi ki ölem kurtulam
Felek beni nazlı yardan ayırdı

Der Karacaoğlan yanam alışam
Akam gidem şu sulara karışam
Yol başına gelmiş varam danışam
Felek beni nazlı yardan ayırdı”

Karacaoğlan

Karacaoğlan bu şiirinde; “felek” sözcüğünü bir gösterge olarak kullanmaktadır. Yaşadığı olumsuzlukların sorumlusu olarak feleği görmekte ve göstermektedir. Ayrıca benzetme sanatından yararlanarak kendini parçalara ayrılacak bir kumaşa ve pazarlarda satılacak bir köleye benzetmiştir. Benzetme unsurları bize diğer sözcüklerin anlam kapılarını açmaları bakımından önem taşımaktadırlar.

6. SONUÇ

Sonuç olarak yukarıda ele alınan yaratıcılığın, aile içi tutum ve eğitim sisteminin getirdiklerinden dolayı köreldiği, bunun için eğitimde metin öğretimi yerine metinler arası öğrenmenin bireye yorum yapma hakkı verdiği, üst düzey düşünme becerilerini harekete geçirdiği ve böylece düşünce üzerine düşünme, çıkarım yapma, yorumlama gibi olanaklar sağladığı görülmüştür.

Yazınsal metin olan şiirlerin çağrışım unsuru açısından güçlü bir etkisi vardır. Bu sebeple bütün derslerde özellikle Dil, Türkçe ve Edebiyat derslerinde edebi metinlerin, özellikle şiirleri sadece şema olarak işlemek yerine anlamlarını ifadelerini metafor, sembol ve simgelerini özellikle ele alıp incelenmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki incelediğimiz her örnekte şairler kendi duygularını, arzu ve şikâyetlerini ifade ederken kendilerine has üslubun özellikleri incelenerek yaratıcılık ve hayal gücüyle ilgili kısımların belirtilmesi, bunların iyi- kötü, güzel-çirkin gibi unsurların üzerinde durulması gerekmektedir.

Toplumsal olayları söz sanatlarıyla harmanlayarak kendi yaratıcılıklarını ortaya koyanların şairlerin farklılıklarının birer imza yerine geçtiği gösterilmelidir.

Doğal olarak kültürler arası farklılıklar, deneyimler, coğrafi şartlar, tarihi süreçler vb. her türlü olgu, obje ve olay yaratıcılıkta önemli rol oynamaktadır. Bu sebeple metin çalışmalarında bu değerlerin analizine yer verilmelidir. En basit örnekle şiirde geçen bir su kavramı, Afrikalı için adeta bir elmas niteliğindeyken, Dubai’dekiler için deniz, kum, güneş gibi tatil kavramlarını taşıyabilir. Çünkü coğrafi şartların etkisiyle Dubailinin suya bakış açısı ile Afrikalıların suya bakış açısı çok farklı olacak ve böylece düşünceleri, hayal güçleri, yaratıcılıkları da başka yönde olacaktır. Buradan da anlaşılacağı gibi aslında yaratıcılığın, hayal gücünün bireyin ihtiyaçlarına göre şekil aldığı söylenebilir.

Sonuç olarak gelecek nesillerimiz olan gençlerin evrensel değerlere ulaşması için; düşünen, sorgulayan, çözüm üreten, analiz yapan, disiplinler arası geçiş yapan, kendini etkili bir şekilde ifade eden, üretici ve yaratıcı bireyler olmasını sağlamalıyız. Kendisini ve Türk

toplumunu medeniyetler seviyesine çıkaracak bireyler yetiştirmekte, yanlışlardan arınmış, özgür, özgün, kendini ifade edebilen, ahlaklı kişiler yetiştirebilmek için hayal gücü ve yaratıcılığı destekleyen eğitim faaliyetlerine yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akyol, H. (2003). Metinlerden Anlam Kurma. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13(13), 49.
- Aydın, İ. Tosundağ, G. (2014) Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Yazınsal Bir Metin Çözümleme Örneği Olarak Refik Halit Koray'ın Garip Bir Hediye'si. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(4), 109-134.
- Bahar, M. A. (2010). Türkçe Öğretiminde Şiir. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Çanakkale.
- Behramoğlu, A. (2006). *Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Çekici, Y. E. ve Mehmet, K.. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarında Metinler Arası Aşamalılık: Yedi İklim Türkçe ve İzmir Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 411-426.
- Çınaroğlu, A. (2015). *Şiir Gemisi*. İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Dıranas, A. M. (2016). *Ahmet Muhip Dıranas Şiirler*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Doğan, E. (2016). Türkiye'de Altmış Sekiz Kuşağı Dünya Algısının Popüler Müziğe Yansması. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2(1), 45-75.
- Göçer, A. (2007). Bir Öğrenme Alanı Olarak Anlama Eğitimi ve Türkçe Öğretimindeki Yeri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(23) 17-40.
- Güneş, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırıcı Yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Güney, S. ve Çetin, A. (2003). Kültürün Girişimciliğe Etkisi ve Türkiye'de Girişimcilik Kültürü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 189-210.
- Kanık, O. V. (2013). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kanık, O. V. (2014). *Garip Şiir Hakkında Düşünceler ve Melih Cevdet, Oktay Rifat, Orhan Veli'den Seçilmiş Şiirler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Köksal, K. ve Ünal, E. (2008). Metinler Arası Okumanın Okuduğunu Anlamaya Etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 154-168.
- Külebi, C. (2006). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

- Ömeroğlu, E. ve Turla, A. (2001). Okulöncesi Dönemde Yaratıcılık Eğitimi ve Desteklenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 49-53.
- Özerbaş, M.A. (2011). Yaratıcı Düşünme Öğrenme Ortamının Akademik Başarı ve Bilgilerin Kalıcılığa Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 675-705.
- Öztürk, E. (2001). Yaratıcılık ve Eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 1, 158-164.
- Pala, İ. (2004). *İki Dirhem Bir Çekirdek*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Tacetin, Ş. (2016). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Tecer, A. K. (2016). *Ahmet Kutsi Tecer Bütün Şiirleri*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Temizyürek, F. ve Bulut, K. (2016). Çocuğun Dil Gelişiminde Yaratıcı Yazmanın Önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 13(1), 146-163.
- Tok, M. Ve Tüzel, S. (2013). Türkçe Öğretiminde Metin Antolojisi. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 1(2), 89-96.
- Uzun, L.(2009). Yaratıcı Bir Süreç Olarak Okuma. *Dil Dergisi*, 143, 7-9.
- Yiğit, N. Ş. (2010). Tezer Özlü'nün Yaşamı, Yazınsal Kişiliği, Yapıtları ve Kurmaca Metinlerinde Cesare Pavese Etkisi. *Selçuk üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Konya.
- Yılmaz, S.S. (2016). Aşık Veysel'in Çarık-Mes Konuşması Adlı Şiirinin Ontolojik Tahlili. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40(1), 389-404.
- <https://www.masaloku.org/ay-dede-ay-nene> Erişim Tarihi: 09.09.2018.
- <https://www.masaloku.org/ay-dede-ay-nene> Erişim Tarihi: 09.09.2018
- <http://www.siirleri.org/siir/6023/Ate%FE+Vapurunu+%DDcat+Edenler.html> Erişim Tarihi: 09.09.2018.